

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2020-01-23

Diarienummer:
KSN-2019-1198

Handläggare:
Katarina Håkansson

Svar på motion om att erbjuda gratis mensskydd till unga tjejer av Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Ärendet

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 25 mars 2019 att Uppsala kommun ska genomföra ett tvåårigt försök med att erbjuda mensskydd utan kostnad till tjejer i högstadie- och gymnasieåldern.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samråd med utbildningsförvaltningen.

Perspektiven för jämställdhet och barn har beaktats i ärendet. Näringslivsperspektivet bedöms inte vara relevant med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Som framgår av utbildningsnämndens verksamhetsplan 2020 är det nämndens utgångspunkt är att så stor del av tilldelade resurser som möjligt ska fördelas till förskolor och skolor för att klara nämndens lagstadgade grunduppdrag.

I ett växande Uppsala står utbildningsnämnden inför ekonomiska utmaningar. Det kommer att krävas ett aktivt och systematiskt arbete för att motverka att bland annat lokalkostnaderna urholkar utrymmet för undervisning.

Utbildningsförvaltningen har gjort en schablonuträkning på vad kostnaden för att erbjuda gratis mensskydd i Uppsala kommuns grund- och gymnasieskolor skulle uppgå till. Siffrorna baseras på elevantalet i kommunala och fristående skolor i respektive skolform, i oktober 2019.

Beräkningen behandlar även sarskolan för grund- och gymnasieskola och inkluderar elevantalet från och med årskurs 5. Gratis mensskydd bör också vara tillgängligt i årskurs 3 och 4, men endast ett tusental flickor i hela landet får mens vid så tidig ålder så den kostnaden skulle bli ringa.

Uträkningen är endast en schablonuträkning, då det faktiska användandet av mensskydd kan påverkas av många olika faktorer, och alla flickor kommer heller inte att uteslutande använda de gratis mensskydd som erbjuds.

Beräkningen är baserad på ett behov under 10 månader per år, där kostnaden är 1 krona per tampong/binda, åtgång 4 stycken per dag under 4 dagar per månad.

Den totala kostnaden för det föreslagna projektet beräknas till 3 384 320 kronor över två år. Den årliga kostnaden ryms inte inom utbildningsnämndens budgetram för 2020.

Att tillhandahålla mensskydd utan kostnad utgör en satsning som inte tillhör nämndens grunduppdrag. Mot bakgrund av kostnaden anser inte utbildningsnämnden att satsningen är aktuell.

För akuta situationer finns dessutom redan idag möjligheten till kostnadsfria mensskydd genom skolsköterskan.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse daterad 23 januari 2020
2. Bilaga, Motion av Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) om att erbjuda gratis mensskydd till unga tjejer

Utbildningsförvaltningen

Lars Romanus

Tf. utbildningsdirektör

Erbjud gratis mensskydd till unga tjejer

Mensskydd är ett grundläggande behov vars kostnad bärs av den enskilt menstruerande eller dennes familj. En kommunal satsning på att erbjuda gratis mensskydd till elever är en satsning på jämställdhet och unga kvinnors, utbildning och välmående.

Den genomsnittliga kostnaden för mensskydd och värktabletter ligger på 500 – 700 kronor per år, enligt tidningen ETC:s undersökning. Tidningen Amelia uppskattar de totala utgifterna för mens under en kvinnas livstid till 78 000 kronor. För kvinnor med låg inkomst kan denna kostnad bli särskilt tung, och för alla som menstruerar är det en källa till ekonomisk ojämlikhet. Tillgång till mensskydd riskerar att bli en klassfråga som slår särskilt hårt mot unga kvinnor. Det är inte minst en jämställdhetsfråga.

Det går inte att välja att få mens. Dock behandlas mensskyddet som vilken konsumtionsprodukt som helst. I New York har man redan beslutat att införa fri tillgång till mensskydd i skolor. Österåkers kommun har nyligen tagit beslut om att erbjuda mensskydd utan kostnad till tjejer som är mellan 12 och 23 år under en försöksperiod. Det görs i samarbete med ungdomsmottagningen och två gymnasieskolor. Österåkers kommun har avsatt 21 000 kronor till detta ändamål som en del av en större satsning på unga personers psykiska och fysiska hälsa.

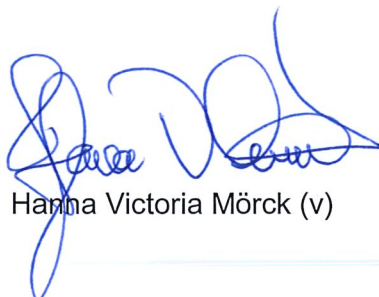
I Uppsalas Rosendalsgymnasiet har unga tillgång till gratis mensskydd som elevkåren betalar. Produkterna finns lättillgängliga utan att eleven behöver gå en omväg via skolsköterskan. **Om en elevkår har råd att betala för mensskydd så har kommunen också råd.**

Mensskydd är precis lika nödvändigt som toapapper. Det skapar trygghet att veta att man inte behöver lämna skolan och gå hem eller gå och handla när man oväntat får mens eller om den är kraftigare än väntat. Det skapar trygghet att veta att man kan få tillgång till mensskydd när det behövs även om familjens ekonomi inte tillåter det. Det skapar stärkta möjligheter till jämställdhet mellan killar och tjejer när ovanstående behov kan tillgodoses på ett avdramatiserat sätt på skolan. Därför föreslår vi att ett försök görs i Uppsala, där kommunen betalar för att gratis mensskydd görs tillgängligt för elever på högstadieskolor och gymnasier.

Med anledning av detta yrkar vi:

att Uppsala kommun i linje med motionens intentioner ska genomföra ett tvåårigt försök med att erbjuda mensskydd utan kostnad till tjejer i högstadie- och gymnasieåldern.

Tobias Smedberg (v)

Hanna Victoria Mörck (v)

